

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ МИКОЛАЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО»**

**ЦИКЛОВА КОМІСІЯ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНОГО
ТА ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ГРОШІ ТА КРЕДИТ»**

освітньо-професійний ступінь	<u>фаховий молодший бакалавр</u>
галузь знань:	<u>07 Управління та адміністрування</u>
спеціальності:	<u>072 Фінанси, банківська справа та страхування</u>

Розробник: Подгорна Алла Олександрівна, викладач циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки

(підпис)

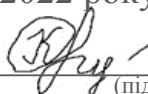
Подгорна А.О.

(прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки.

Протокол № 8 від «30» серпня 2022 року

Голова циклової комісії

(підпис)

Мікрюкова К.О.

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів –3	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Обов’язкова
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування	Рік підготовки:
		3 -й
		Семестр
		5 -й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних -2 самостійної роботи студента – 4	освітньо-професійний ступінь «Фаховий молодший бакалавр»	10 год.
		Семінарські
		20 год.
		Самостійна робота
		60 год.
		Вид підсумкового контролю: іспит

Мова навчання – українська.

Електронна адреса дистанційного курсу на платформі Moodle – <http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=4816>

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Метою вивчення дисципліни є формування в майбутніх фахівців системи базових, фундаментальних знань з теорії грошей та кредиту, механізму функціонування грошового ринку, формування грошової пропозиції, розвитку інфляційних процесів і впливу монетарної політики центрального банку на економіку. Формування у студентів економічного мислення, наукового розуміння історії становлення та стану сучасної системи грошово-кредитних відносин.

Основні завдання:

- з'ясувати сутність, функції та роль грошей і кредиту;
- дослідити механізм функціонування грошової системи в ринковій економіці;
- визначити закономірності функціонування валютного ринку, валютної системи, грошового ринку;
- засвоїти роль, специфіку та практику використання грошово-кредитної політики центрального банку, напрямів діяльності банків та небанківських фінансових інститутів щодо грошово-кредитного обслуговування суб'єктів господарювання та населення в Україні.

Актуальність вивчення курсу – визначається важливим місцем формування ефективної грошово-кредитної системи. В умовах ринкової економіки грошово-кредитні системи набувають особливої уваги в суспільному житті.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувач освіти оволодіває такими компетентностями та набуває таких програмних результатів навчання.

Інтегральна компетентність. Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів фінансової науки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності:

ЗК 5. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності:

СК 1. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно з вимогами законодавства.

СК 7. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 9. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 10. Здатність здійснювати ефективні комунікації між фахівцями і користувачами послуг у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у сфері фінансів, банківської справи та страхування

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Знати економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами.

ПРН 5. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень.

ПРН 6. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.

ПРН 9. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності.

ПРН 12. Володіти методичним інструментарієм здійснення базових контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН 13. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації до фахівців і користувачів послуг у сфері фінансів, банківської справи та страхування для досягнення спільної мети.

ПРН 14. Застосовувати інновації у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

4. Структура навчальної дисципліни

№ з.п.	Назви тем, теми заняття	Кількість годин					Навчально метод. література (вказати № за п.7, сторінки)	Форми та засоби контролю
		денна форма						
		усього	у тому числі					
л	пр		лаб	срс				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Кредит 1.								
1	1. Сутність і функції грошей	10	2	2		6	4,6,8,10	Усний, письмовий, тестовий
2	2. Грошовий обіг та грошові потоки	10		2		8	1,3,7,11	
3	3. Грошовий ринок	10	2	2		6	4,8,9,10	
	Усього за кредитом 1:	30	4	6		20		
Кредит 2.								
4	4. Грошові системи	10		2		8	15,18,4,6	Усний, письмовий, тестовий
5	5. Інфляція та грошові реформи	10	2	2		6	4,6,8,12	
6	6. Кредит у ринковій економіці	10	2	2		6	13,17,19, 20	
	Усього за кредитом 2:	30	4	6		20		
Кредит 3.								
7	7. Фінансові посередники грошового ринку	10		2		8	19,5,8,10,14	Усний, письмовий, тестовий
8	8. Валютний ринок і валютні системи	10	2	2		6	4,3,5,8	
9	9. Міжнародні валютно-кредитні установи та їх співробітництво з Україною	10		4		6	1,3,8,6	
	Усього за кредитом 3:	30	2	8		20		
Усього:		90	10	20		60		Іспит

5. Теми лекційних занять Денна форма навчання

Теми	Кількість годин
Кредит 1	
1. Сутність і функції грошей	2
3. Грошовий ринок	2
Кредит 2	
5. Інфляція та грошові реформи	2
6. Кредит у ринковій економіці	2
Кредит 3	
8. Валютний ринок і валютні системи	2
Всього	10

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Теми	Кількість годин
1. Сутність і функції грошей	2
2. Грошовий обіг та грошові потоки	2
3. Грошовий ринок	2
4. Грошові системи	2
5. Інфляція та грошові реформи	2
6. Кредит у ринковій економіці	2
7. Фінансові посередники грошового ринку	2
8. Валютний ринок і валютні системи	2
9. Міжнародні валютно-кредитні установи та їх співробітництво з Україною	4
Всього	20

8. Самостійна робота

Формами самостійної роботи студентів є:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- опрацювання навчальної та навчально-методичної літератури;
- вивчення законодавчих актів, які регламентують фінансову діяльність;
- розв'язання задач по відповідних темах курсу;
- підготовка рефератів/доповідей/презентацій.

Теми рефератів/доповідей/презентацій:

- Світові гроші. Генезис золота як світових грошей.
- Монети в давнину.
- Електронні гроші в Україні.
- Необхідність та сутність грошей.

- Поняття «Гроші як економічна категорія»
- Функції грошей та їх взаємозв'язок.
- Роль і призначення грошей у ринковій економіці
- Грошовий оборот та грошові потоки в Україні.
- Основні ринки, що взаємопов'язуються грошовим оборотом.
- Закон кількості грошей, необхідної для обігу та використання їх вимог в Україні.
- Роль банківської системи в формуванні пропозиції грошей.
- Міжбанківська валютна біржа України та її вплив на грошовий ринок.
- Грошова система США
- Грошова система Японії
- Грошова система Німеччини
- Грошова система Великобританії
- Грошова система Франції
- Грошова система Китаю
- Еволюція національної грошової системи України
- Особливості інфляції в Україні.
- Методи проведення антиінфляційної політики в Україні.
- Розвиток валютної системи України.
- Еволюція валютних систем.
- Сутність кількісної теорії грошей та причини її виникнення.
- Трансакційний варіант кількісної теорії грошей.
- Кембриджська версія кількісної теорії грошей.
- Вклад Дж. Кейнса у розробку кількісної теорії грошей.
- Монетаризм та його сучасне застосування.
- Розвиток кредиту в економіці України (на прикладі однієї з галузей).
- Роль кредиту у становленні ринкової економіки України.
- Форми та види кредиту в Україні.
- Позиковий відсоток та фактори його диференціації.
- Споживчий кредит в Україні.

- Класифікація і характеристика фінансових посередників.
- Функції фінансових посередників.
- Аналіз діяльності недержавних пенсійних фондів України.
- Аналіз діяльності страхових компаній, основні операції та функції.
- Кредитні спілки як різновид кооперативів.
- Інвестиційні компанії та інвестиційні фонди, кредитування малих та середніх фірм.
- Розвиток кредитно-фінансових інститутів в Україні.
- Позитивні й негативні риси державних і приватних пенсійних фондів.
- Національний банк України. Його структура і функції.
- Грошово-кредитна політика НБУ.
- Незалежність центрального банку
- Банківська система України (стан та перспективи розвитку).
- Комерційні банки України (аналіз діяльності найбільших банків України).
- Індикатори фінансової безпеки банківської системи.
- Роль іноземних кредитів у розвитку економічного потенціалу України.
- Транснаціоналізація банківської системи України.
- Значення іноземних інвестицій для розвитку національної економіки України.
- Україна та МВФ в ХХІ ст.: перспектива та напрями діяльності.
- Україна та ЄБРР: форми співробітництва та перспективи співпраці.

Теми	Кількість годин
1. Сутність і функції грошей Самостійна робота: - Виконати практичні завдання за темою. - Підготувати доповідь на 1 із запропонованих тем.	6
2. Грошовий обіг та грошові потоки Самостійна робота: - Виконати практичні завдання за темою. - Підготувати доповідь на 1 із запропонованих тем	8
3. Грошовий ринок Самостійна робота:	6

- Виконати практичні завдання за темою. - Підготувати доповідь на 1 із запропонованих тем	
4. Грошові системи Самостійна робота: - Скласти кросворд із ключових термінів теми - Виконати практичні завдання за темою. - Підготувати доповідь на 1 із запропонованих тем	8
5. Інфляція та грошові реформи Самостійна робота: - Виконати практичні завдання за темою. - Підготувати доповідь на 1 із запропонованих тем	6
6. Кредит у ринковій економіці Самостійна робота: - Виконати практичні завдання за темою. - Підготувати доповідь на 1 із запропонованих тем - Виконати тестові завдання за темою.	6
7. Фінансові посередники грошового ринку Самостійна робота: - Виконати практичні завдання за темою. - Підготувати доповідь на 1 із запропонованих тем - Виконати тестові завдання за темою.	8
8. Валютний ринок і валютні системи Самостійна робота: - Підготувати доповідь на 1 із запропонованих тем - Виконати тестові завдання за темою.	6
9. Міжнародні валютно-кредитні установи та їх співробітництво з Україною Самостійна робота: - Підготувати доповідь на 1 із запропонованих тем - Виконати тестові завдання за темою.	6
Всього	60

9. Форми поточного і підсумкового контролю

Контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом. Під час семестрового контролю враховується результати здачі усіх видів навчальної роботи.

1. Метод усного контролю: індивідуальне або фронтальне опитування.
2. Метод письмового контролю: контрольна робота

3. Метод тестового контролю (письмового).
4. Метод самоконтролю
5. Підсумковий контроль: іспит.

Знання та навички здобувачів оцінюються за допомогою таких прийомів:

– індивідуальних виступів за проблематикою семінарських занять. Критеріями оцінок є зміст, повнота, спосіб подачі та рівень узагальнення інформації;

– аналізу роботи здобувачів з виконання практичних завдань та самостійної роботи; здобуття ними практичних навичок з організації грошових та кредитних розрахунків. Критеріями оцінок є вміння досліджувати інформацію, аналізувати поточну ситуацію, робити обґрунтовані висновки;

– написання рефератів/доповідей, поточного тестування.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	Кількість балів	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано
F*	1-34		

Оцінка «відмінно» (90–100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (65–89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі арифметичні помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (50–64 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 50 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не вміє або неправильно виконує розрахунки при вирішенні практичних завдань.

Здобувач не допускається до складання заліку/іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного контролю впродовж семестру в сумі не досягла 50 балів.

Кількість балів у кінці **семестру** повинна складати від 150 до 300 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний **розподіл балів, які отримують студенти за 3 кредити.**

Оцінювання 3 кредити = 300 балів.

Поточне оцінювання та самостійна робота												Накопичувальні бали/Сума	
Кредит 1				Кредит 2				Кредит 3				300	
T1	T2	T3	CP	T4	T5	T6	CP	T7	T8	T9	CP		KP
25	25	25	25	25	25	25	25	20	20	20	20		20

T1-T9 – теми відповідного кредиту, CP – самостійна робота, KP – контрольна робота

Примітка. Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 балів.

11.Методи навчання

Проблемні лекції направлені на розвиток логічного мислення студентів.

Коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами. Студентам під час лекцій роздається друкований матеріал, виділяються головні висновки з питань, що розглядаються. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного обмірковування. Студенти здійснюють коментарі самостійно або за участю викладача.

Робота в малих групах дає змогу структурувати семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду спілкування.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Мозкові атаки – метод розв’язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію

Кейс-метод – розгляд, аналіз конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються; для представлення певних; досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань

12. Список рекомендованої літератури

Базова:

1. Бідник Н.Б. Курсові коливання: фактори та їх вплив на економіку. *Науковий вісник НЛТУ України* : зб. наук.-техн. праць. Львів : РВВ НЛТУ України. 2011. Вип. 21.3. С. 149–157.
2. Васюренко, О.В. Банківські операції : навч. посіб. для студ. екон. спец. 6-те вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2008. 318 с.
3. Версаль Н.І., Дорошенко Т.В. Теорія кредиту: Навч.посіб.-К.:Вид.дім «Києво-Могилянська академія», 2009. 483 с.
4. Гриценко Л.Л. Банківська система України: сучасний стан і напрями розвитку. *Гроші, фінанси і кредит*. 2010. № 10. С. 111–116.
5. Губарь О., Кредитні ставки ідуть у вільне плавання. *Коммерсант*. 2010. №3. с. 15-20
6. Денисенко М.П. Гроші та кредит у банківській справі. Київ: Алерта, 2009. 478 с.
7. Задерей Н. Чий кредит простіший. *Діловий тижневик «КОНТРАКТИ»*. № 48 від 28.11.2017, www.kontrakty.com.ua
8. Карчева Г. Основні проблеми розвитку банківської системи України в посткризовий період та шляхи їх вирішення. *Вісник НБУ*.№8 2010. С. 263
9. Коваленко Д. І. Гроші та кредит. Навч. Посібник. К.: Центр учбової літератури, 2011. 320 с.
10. Примостка Л.О. Фінансовий менеджмент у банку: Підручник. 2е вид., доп. і перероб. К.: КНЕУ. 2017

11. Савлук М.І. Гроші та кредит: Навч.-метод. посіб. для самот. вивч. Дисципліни. К. : КНЕУ, 2006. 200 с.
12. Славук, М.І. Гроші та кредит: Підручник. 4-те вид., перероб. і доп. К.: Знання, КНЕУ, 2006. 740 с.
13. Шаповалова С М. Банківська та фінансова системи: спільність та відмінності. *Часопис економічних реформ*. 2011. №1. С. 66–71
14. Шевченко Р. І. Банківські операції : Навч.метод. посіб. для самот. вивч.дисципліни. Київський національний економічний унт К. : КНЕУ, 2016.
15. Шевченко Р. І. Кредитування і контроль : Навч.метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни. Київський національний економічний унт. К. : КНЕУ, 2017.
16. Щетинін А. І. Гроші та кредит: підручник. Київ : Центр навч. літ-ри, 2006. 432 с.

Додаткова

1. Закон України «Про іпотеку» від 5 червня 2016 року N 898IV.
2. Закон України «Про страхування» від 7 березня 1996 року N 85/96ВР(Законом України від 4 жовтня 2001 року №2745 (цей Закон викладено у новій редакції), із змінами і доповненнями, внесеними Законами України станом від 15 грудня 2017 року №3201IV)
3. Закон України «Про кредитні спілки» від 20.12.2001 № 2908-III (редакція від 06.12.2012);
4. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 року №1576XII (станом від 17 травня 2016 року №2409III)
5. Про окремі питання щодо діяльності банків в період фінансово-економічної кризи, затверджено постановою Правління Національного банку України від 22.06.2009 р. № 421
6. Про стимулювання кредитування економіки України, затверджено постановою Правління Національного банку України від 03.11. 2009 р. № 650

Інтернет-ресурси

1. <https://finance.ua/>
2. <http://banker.ua>

3. <http://www.liga-zakon.net>

4. <http://www.bank.gov.ua>

5. <http://aub.org.ua>

3. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікування результати навчання

Метою вивчення дисципліни є формування в майбутніх фахівців системи базових, фундаментальних знань з теорії грошей та кредиту, механізму функціонування грошового ринку, формування грошової пропозиції, розвитку інфляційних процесів і впливу монетарної політики центрального банку на економіку. Формування у студентів економічного мислення, наукового розуміння історії становлення та стану сучасної системи грошово-кредитних відносин.

Основні завдання:

- з'ясувати сутність, функції та роль грошей і кредиту;
- дослідити механізм функціонування грошової системи в ринковій економіці;
- визначити закономірності функціонування валютного ринку, валютної системи, грошового ринку;
- засвоїти роль, специфіку та практику використання грошово-кредитної політики центрального банку, напрямів діяльності банків та небанківських фінансових інститутів щодо грошово-кредитного обслуговування суб'єктів господарювання та населення в Україні. Актуальність вивчення курсу – визначається важливим місцем формування ефективної грошово-кредитної системи. В умовах ринкової економіки грошово-кредитні системи набувають особливої уваги в суспільному житті.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувач освіти оволодіває такими компетентностями та набуває таких програмних результатів навчання.

Інтегральна компетентність. Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та

страхування або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів фінансової науки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.